

banovina revidirala obveznosti, ki so jih svojčas prevzele občine glede meščanskih šol.

Senčar govori o raznih ptujskih kulturnih potrebah: Snoj Hinko (Tržič) o meščanskih šolah, Lavtižar o vojaških pokopališčih na Gorenjskem, dr. Bratkovič (Slovenjgradec) o učiteljih na meščanskih šolah ter vprašuje, kaj je z nagradami veroučiteljem, ki so se v zadnjem času ustavile, in zakaj veroučitelji ne dobivajo nobenih plač.

Podban dr. Pirkmajer pojasnjuje te zadeve, glede nagrad veroučiteljem pa pravi, da tako točno določa šolski zakon. Veroučitelji na meščanskih šolah nimajo pravice do kake nagrade, kakor tudi na osnovnih šolah ne. Štvar dotične občine je, ali veroučiteljem dovolj kake nagrade ali ne. Odstavljeni pa veroučitelji zaradi tega niso, svoje funkcije vršijo naprej, samo prejemki iz državnega proračuna so jim ustavljeni.

Tavčar prosi, naj se podpora za razširjenje ljubljanske gluho-nemnice zviša, ker je moral zavod letos odkloniti 56 otrok.

Ban dr. Marušič pristane, da se znesek poviša na 150.000 Din.

Splošne vesti

ODGOVOR JUU SRESKEGA DRUŠTVA
M. SOBOTA NA IZPADE GG. B. S. KUHARJA IN ERJAVCA.

JUU sresko društvo Murska Sobota je na svojem zborovanju v Murski Soboti dne 17. februarja 1934. soglasno obsodilo izvajanja gg. b. s. Kuharja in Erjavca kot zastopnikov Prekmurja pri letošnjem zasodanju banskega sveta dravske banovine v Ljubljani:

1. Najodločneje odklanjamo neresnične in žaljive trditve o manjvrednosti in o premajhni nacionalnosti odnosno anacionalnosti učiteljstva v Prekmurju.

2. Obsojamo izvajanja, ki se iz poedinih primerov generalizirajo na vse učiteljstvo in zahtevamo, da se imenoma iznesejo posamezni primeri.

3. Odklanjamo neosnovane napade glede versko-šolskih razmer v tukajšnjem srezu, ker poznamo te državne in ne verske šole, a kljub temu se v izrečno evangelijskih odnosno katoliških krajih nameščajo evangelijski odnosno katoliški činitelji, v kolikor je enih in drugih na razpolago.

4. Prosimo oblasti zaščite pri našem kulturnem in nacionalnem delu, ki ga vrši učiteljstvo v Prekmurju od osvobodjenja dalje, kar je bilo ob raznih prilikah z merodajnih mest ponovno priznано.

F. Gabrijelič, preds. A. Šavli, tajnik.

Iz navedenega je razvidno, kako nujno bi bilo potrebno, da bi tudi učiteljski stan imel svojega zastopnika v banskem svetu, saj njega delo globoko posega v življenje naroda, da bi moral biti zastopan v vseh korporacijah, kjer se odloča o vprašanjih naroda.

— Hranilni in posojilni konzorcij, kreditna zadruga državnih uslužbencev v Ljubljani, javlja vsem svojim članom, da se bo vršil v ponedeljek, dne 12. marca 1934 ob 19.30 uri v sejni dvorani Mestnega magistrata, Ljubljana, Mestni trg 59, redni občni zbor s sledečim zborovalnim redom: 1. Konstituiranje občnega zbora; 2. Poročilo upravnega odbora o delovanju in o letnem računu za leto 1933. s predlogom o razdelitvi prebitka; 3. Poročilo nadzorstvenega odbora o delovanju in o letnem računu za leto 1933. s predlogom o razrešnici; 4. Odobrenje letnega računa za leto 1933. in podelitev razrešnice upravnemu odboru; 5. Določitev višine, do katere se sme zadruga zadolžiti; 6. Določitev višine, do katere sme zadruga prejemati hranilne vloge; 7. Določitev višine, do katere sme zadruga odobriti posojila članom; 8. Rešenje pritožb in predlogov, ki se morajo pisмено sporočiti upravnemu odboru vsaj 8 dni pred občnim zborom; 9. Dopolnilne volitve; 10. Slučajnosti. V primeru nesklepnosti se vrši pol ure pozneje istotam za rešitev istega zborovalnega reda nov občni zbor, ki bo sklepal veljavno ne glede na število prisotnih zadrugarjev. Letni račun je na vpogled v konzorcijski pisarni Gajeva ulica 9 med uradnimi urami.

Upravni odbor.

— Grafično prosvetni krožek v Ljubljani prireja skriptična predavanja v dvorani »Doma grafikov« Masarykova cesta V. nadst. Prihodnje predavanje bo v torek dne 27. februarja, naslednje dne 6. marca vselej ob 8. uri. Predavajo grafični strokovnjaki. Ob zaključku, dne 17., 18. in 19. marca t. l. bo v proslavo stoletnice smrti Senefelderja, izumitelja litografije, proslava z razstavo. Cenjene tovaršice in tovariši vabimo k zanimivim in poučnim predavanjem.

— Tovariši Lavrenčič, ki je učiteljstvu dobro znan kot odlični telovadni strokovnjak, saj je predaval na zborovanjih skoraj vseh učiteljskih društev, je sestavil knjigo: **Igre in raznoterosti**. Nad 470 najrazličnejših iger in raznoterosti je zbranih v knjigi. Učitelj, posebno oni, ki nima na razpolago telovadnice, bo našel v njej mnogo najrazličnejšega gradiva, ki ga bo lahko s pridom uporabljal pri telovadbi. Po večini so igre, ki ne zahtevajo nobenega orodja in teh je največ. Zastopane pa so tudi igre z žogo. Kje pa ne poznajo danes žoge? Če bi se vendar našla šola, ki ne zmore par dinarjev za žoge, imaš v dodatku navodila, kako si jih lahko narediš sam, ali pa jih napraviš deklice pri ročnih delih. — Druga prednost iger je, da so zastopane vse vrste iger, ki se lahko igrajo v razredu (pozimi!) na malem telovadišču, na velikem travniku, v gozdu, v vodi pri kopanju,

Tavčar predlaga, naj se postavka 200.000 Din za vseuč. knjižnico ne zviša, g. ban pa naj izposluje pri osrednji vladi, da se sedanji študijski knjižnici prizna ime vseučiliška in da se v državnem proračunu vnese zanjo postavka 800.000 Din ter da se dovoli za zgradbo najeti kredit pri drž. hipotekarni banki ali poštini hranilnici, kar je bilo dovoljeno že pred štirimi leti.

Ban dr. Marušič da postavko na glasovanje ter je bila soglasno sprejeta.

Banovina bo odkupila od banovinske hranilnice realko, za zgradnjo III. realne gimnazije pa je že dosežen sporazum z mestno občino, ki je preskrbela zemljišče.

Koder in Kühar se zavzemata za popolno gimnazijo v Murski Soboti ter za druge šolske zahteve Prekmurja.

Odgovarja jima g. podban dr. Pirkmajer, ki pravi, da se posveča šolskemu vprašanju v Prekmurju največja pozornost, pritegniti pa je treba k sodelovanju v večji meri kakor doslej tudi tamkajšnje občine, ki s šolskimi bremenmi niso bile toliko obremenjene, kakor so občine na biv. Kranjskem in Štajerskem.

pozimi na smučeh in na ledu. Lavrenčičeve igre so v tem pogledu v naši telovadni literaturi edinstvene in bodo našemu učiteljstvu posebno dobro došle. Priporočila jih tudi nizka cena 32 Din.

— Proteus. Prirodoslovna revija, o kateri smo na tem mestu že ponovno pohvalno poročali, je našla dosedaj med učiteljstvom malo odziva. Zdi se, da naše šole še vedno dajejo prednost nemškemu Kosmosu. Slovenska javnost je sprejela Proteus z navdušenim hvalom. Toda od same hvale list živet ne more, vsaj neko zmerno število naročnikov mu mora zagotoviti obstoj. Menda smemo povedati, da so izdajatelji računali s tem, da se bo večina slovenskih šol naročila na list, da se bo tudi primerno število učiteljev osebno priključilo naročnikom, in da so hoteli in še hočejo vsaj del vsebine izbirati tako, da bo ta in oni članek Proteja učiteljstvu dobrodošel pomočnik pri prirodoopisnem in prirodoslovnem pouku. Po prejetih informacijah bo uprava s prihodnjo številko ustavila list vsem onim, ki dosedaj niso plačali niti polletne naročnine (25 Din). Pripravljena pa je, šolam kreditirati tudi ves prvi letnik, ako so sredstva tekočega budžetskega leta izčrpana in gg. upravitelji tozadevno željo upravi lista Proteus sporočijo do 28. februarja. Vsem tovaršim pa priporočamo, da se tudi osebno naročijo na Proteus — ne bo jim žal. Vsebinska lista je odlična. Naročnino 50 Din lahko plačajo tudi v dveh obrokih po 25 Din. Številka poštnega čekovnega računa 16386.

— Izšla je 6 številka lista: »Dječje tjelesno vaspitanje«. List stane letno 30 Din in je zelo dober pripomoček za delo v šoli in pri Sokolu. Urednik je banski šolski nadzornik Dušan M. Bognović — Zagreb, Bogovičeva 7.

— Drugi zvezek »Biblioteke jugoslovanske škole« je posvečen materi. Ker praznujemo vsako leto 10. maja materinski dan, bo učiteljem ta številka dobro služila. Revijo urejajo gg. D. M. Bognović in G. Krajačič. Letno stane 50 Din, posamezna številka stane 15 Din. — Zagreb, Bogovičeva ulica 7.

— Uporaba spalnih voz za državne uradnike. V 7. odst. čl. 10. uredbi o povračilu potnih in selitvenih stroškov držav. civilnih uslužbencev št. 84.600/I od 12. dec. 1931. je določeno, da ima državnih uslužbencev, kateremu gre pravica do uporabe I. razreda na železnica in parobrodih, ob potovanju, ki traja najmanj 8 ur ponoči, pravico tudi do uporabe spalnega voza oz. kabine. Finančno ministrstvo je pod št. 44.101/I od 19. oktobra 1933. izdalo pojasnilo: Uradniku, ki po veljavnem voznem redu potuje ponoči najmanj 8 ur, bodisi samo ob odhodu do cilja službenega potovanja, bodisi samo ob povratku v mesto službovanja, pripada pravica do uporabe spalnega voza za potovanje v obeh smereh, to je za odhod do kraja službenega potovanja in za povratek do kraja službovanja.

S prednjim pojasnilom soglašala kontrola po odločbi splošne seje od 27. oktobra 1933., št. 114.316.

Osebnne zadeve

— i Napredovali so učitelji(-ice): v IX. skupino: Vidmar Miroslav iz Gor. Radgone; v VIII. skupino: Repič Ivana iz Cerknice, Blatnik Angela iz Toplice pri Zagorju; v VII. skupino: Aparnik Gojmir iz Vidma, Judnič Regina iz Vrčice, Mihelič Ivo iz Sela, Puntar Vilko iz Radovljice, Jereb Milan iz Letuša, Vodopivec Marija iz Zg. Šiške.

Učiteljski pravnik

— § Napredovanje po skupinah — ocena. Ministrstvo prosvete je odredilo, da se mora vpisati v izvide Uslužb. lista, ki se priključijo prošnjam za napredovanje po polož. skupinah, ocene za poslednjih 4 odnosno za 5 let. Za 4 leta se vpiše ocena pri prošnjah za V., VI. in VII. skupino, za 5 let pa pri prošnjah za IX. v IX. in za IX. v VIII. skupino. Uvažuje in ravnajte se točno po odredbi, ki je bila priobčena z razpisom kralj. banske uprave IV. No. 3104/I.—34.

Naša gospodarska organizacija

— g. Članom Učit. samopomoči. V zadnjih mesecih prejema zadruga uprava vse polno prošenj za posojila iz podpornega sklada. Zadnji občni zbor v Ljubljani je 15. maja 1933 sklenil (gl. § 39.), da se prično podeljevati podpore iz tega sklada po preteku dvanajst mesecev od dne, ko je bila ta sprememba pravil od oblasti potrjena; to bo od 1. julija 1934 dalje. Še pred tem pa bo letošnji občni zbor, ki bo v aprilu ali maju, sprejel in potrdil pravilnik za podeljevanje podpor. Zadruga uprava zdaj še nič ne ve: na kakšen način se bodo podeljevale podpore, kdaj izdajale, v koliki izmeri, kakšna garancija za vračilo itd. Zato vljudno prosimo, ne pošiljajte nam pro-

šenj za posojila pred letošnjim občnim zborom. Pošljite nam kake nasvete za sestavo pravilnika, da bo pravičen in bo vztrajal na vse strani. Za vsak nasvet se vam že danes najlepše zahvali.

Uprava US.

— g. Učiteljskemu domu v Mariboru je darovala ga. Julijana Križeva, vdova po bivšem šol. upravitelju v Zavrču pri Ptuj, tov. Antonu Križu, znesek 1000 Din kot temeljni kamen v počastitev spomina svojega pokojnega moža. Rajnik je večkrat zatrjeval, da bo pristopil k UD kot dobrotnik s temeljnim kamnom. Pa ga je prehitela smrt 12. julija 1933. Ko so uredili vdovi prejemke, ji je bila prva skrb, da je izpolnila željo pokojnika. Hvala in čast ji!

Mladinska matca

— mm S seje Mladinske matice z dne 15. t. m. Na predlog literarnega odseka se je sprejela in se nagradi slikarica v barvah »Kapljice« z nagrado 2000 Din. Knjiga izide v rednih publikacijah v štirbarvnem tisku. Vsi drugi rokopiši se odklonijo, le »Mož z lunce ali Mikea moke« in »Balončkovi doživljaji« se z gotovimi popravki lahko uporabijo v prihodnjem letniku »Našega roda«.

Sklene se izdati drugi ponatis Ribičičeve knjige Mihet in Jakec. Prva izdaja te potrebne knjige je že davno pošla in ker se je izkazala kot čudovit pripomoček pri čitanju v prvem razredu, izide v nekaj dneh v drugi izdaji. Kartonirani izvodi se bodo prodajali po 10 Din.

Poizkusna številka mladinskega časopisa se bo imenovala Mlada Jugoslavija. Časopis izide te dni kot priloga »Našemu rodu« proti doplačilu 50 par.

Vsi konkurenti za razpisane knjižne nagrade so naprošeni, da pošljejo svoje naslove, da jim lahko vrnemo rokopiše. Poleg naslova naj navede vsak tudi kontrolno število. Avtor »Kapljice« pa naj se po možnosti osebno zglaši pri tajništvu M. M.

— mm »Mlada Jugoslavija«, poizkusna številka mladinskega časopisa, ki izide kot priloga 5. št. »Našega roda« prinaša sledeče članke: »Moja srečanja s T. G. Masarykom — E. Gangl, »Večer v Pragi« — B. Borko, 90-letnica rojstva Josipa Jurčiča, »Moja prva pesem« — Manica Komanova, »Užitna gnezda morskih lastavic« — ing. Ferdo Lubiš, »S Kraljico Marijo v Alžiru« — Mica Svajger, »V marcu na drugih celinah« — Alma M. Karlin, »Pomlad in bolezen« — M. Lunačkova, Nadalje sledijo še naslednja poglavja: »Zadnje novice za mlade glavice«, »Koliko šol in učiteljev je v dravski banovini?«, »O zimskem spanju živali«, »Sestra sredi kroga« — telovadna igra, »Toplomer pripoveduje«, »Kako si ljudje medsebojno pomagajo«, »Mladina piše« itd.

II. izdaja »Mihet in Jakec« izide v četrti. Ribičičev tekst izpopolnjuje nad 1000 sličic Maksima Gasparija. Za prve razrede je knjiga s slikopisno metodo naravnost prepotrebna. Otroci se naučijo z njo igrati čitati.

Ekskurzijski odsek

— eo V sobotni, sedemnajsti večer tega meseca nas je zanesla pot pod Goliske plazove. Temni obrisi Mežaklje v sosesčini, svetle luči pod njo, ki svetijo na križiščih delavskih ulic in se bolj svetle zvezde nad njo, ki razsvetlujejo pota naših želja, so ustvarjale tiho, pa vendarle veselo razpoloženje, ko smo hodili v breg proti Sv. Križu. Čeprav večina tovaršev in tovarišic, ki so se odzvali v lepem številu, ni bila vajena zimskih gorskih strmin, smo se vseeno odločili za nekoliko težji izlet, ki je pokazal prav lep rezultat. V zgodnji nedeljski jutro, po slovesu od prijazne Svetokriške tovarišice, ko je sonce obsijalo in se zlatom obsulo brežnje kope Karavanke, smo jo mahnilo proti Rošci. Sonce se nam je upiralo v hrbte in nas smodilo kakor v pozni pomladi. Ves napor, čeprav majhen, je bil bogato poplačan z oddihom pri planinski koči. V kolikor nas sneg ni zadovoljeval, je izpolnilo to željo sonce in pa razgled. Proti vzhodu morje megle, ki je poplavalu Ljubljano, proti jugu Pokljuka in veriga Črne prsti, na zapadu pa cela vrsta Julijskih planin od Triglava do Martuljkove skupine. Več si menda ni želel nihče. Prvotni načrt, da bi šli preko Sedla in Hruškega vrha (1615 m) v Mojstrano, se je izjalovil. Preprečil ga je silovit veter v sedlu, ki nas enostavno ni pustil naprej. Tovarišice so se junaško držale, toda napor pri kljubovanju z vetrom na grebenih, bi preseljal njihove moči. V vijugastem smuku smo drčali nazaj v dolino. Osmojeni od sonca, pa tudi malce utrujeni, saj prilesti 1500 m visoko ni kar tako, pa smo vendarle dobre volje zapuščali goliske plazove. Zaman bi govoril o lepoti, ki se ne da popisati. Komur je do tega, da bi jo užival, naj ne pozabi na Roščo, komur je vsakdanje življenje pretrdo in bi ga rad pozabil vsaj za en dan, naj se odloči in gre, vjel bo zlato kresnico, ki mu bo razsvetljevala sanje pokojnih noči. Na svidenje! Smuk!

— eo Odborova seja ekskurzijskega odseka JUJ se bo vršila v torek 27. februarja t. l. ob 16. uri v prostorih tajništva Mladinske matice.

TOVARISI(CE)!

NE POZABITE NA OBMORSKI UČITELJSKI DOM IN POŠLJITE PRIJAVNICE!

Šolski radio

— r XX. teden. V torek dne 27. februarja bo predaval g. Viktor Pirnat »Uskoki — čuvarki našega morja«. Razpored: 1. Kdo so bili Uskoki in odkod so prišli? 2. Branik krščanstva proti polmesecu. 3. Čuvaj se senjske roke! 4. Sila Uskoke ukloni ali ne premagaj. 5. Današnji potomci nekdanjih slovitihi čuvarjev našega morja. Pripravite zemljevid Jugoslavije ter slike Klisa in Senja. V petek dne 2. marca bo predaval g. dr. Rudolf Kolarič o Josipu Jurčiču. Razpored: 1. Kratke življenjepis. 2. Umetniški razvoj. 3. Dela snovno. 4. Dela oblikovno. 5. Ocena in pomen.

— r Kmetijska radió predavanja. V nedeljo dne 25. februarja ob 7. uri 45 minut: O našem žitu; g. ing. Ferline Bogdan. Ob 16. uri: Izboljševanje zemljišč; g. ing. Pire Alfonz.

SE NEKAJ O DRŽAVLJANSKI VZGOJI V ŠOL. RADIU.

Iz zadnjih izjavani o državljanski vzgoji v šolskem radiu smo spoznali, da drugi narodi mnogo žrtvujejo za svojo nacionalno propagando s tem, da dvigajo mladini državljansko zavest in samozavest po predavanjih v šolskem radiu. Zlasti prednjačijo v tem Nemci, ki posvečajo prav posebno pozornost tudi svojim bratom v obmejnih pokrajinah, a tudi onim v drugih državah.

Tako so nemške postaje oddajale tudi taka le narodno propagandna in državljansko vzgojna predavanja: »Naši (nemški) bratje ob Volgi«, »Med nemškimi brati na Sedmograškem«, »Nemški otroci na Češkoslovaškem«, »Kako nemška mladina v inozemstvu doživlja svojo domovino« itd. Navadno prednašajo taka nac. propagandna predavanja vse nemške postaje, ki imajo šolsko uro. Vajnejša predavanja oddaja postaja Königswusterhausen na tako zvanem Nemškem valu. Tudi to je značilno!

Zanimivo je tudi to, da se je Südwest-deutscher Rundfunk s postajo v Frankfurtu spomnil 600 letnice nasehitve Nemcev v Kočevju. Takole stoji v reviji »Der Schulfunk« (št. 22 iz l. 1933.): »Vom 600-Jahrfest der deutschen Sprachinsel Gottschee in Süd-Slavien«.

Videti je, da Nemci mnogo mislijo na one, ki govorijo njihov ali njim podobni jezik. Sploh se zanimajo za ves nemški rod, ki prebiva izven nemških državnih meja, kjerkoli na svetu. Saj so prav ta mesec začeli oddajati — v izvenšolskih oddajah — programe za